

FJALA E DEPUTETIT ARBEN PËLLUMBI

E ENJTE DATA 15 QERSHOR 2023

E nderuar zonja Kryetare e Kuvendit,

Të nderuar kolegë,

Unë dëshiroj ta filloj fjalën time me një falënderim realisht të sigurtë për qeverinë gjermane si një nga donatorët dhe partnerët tanë të rëndësishëm nëpërmjet KfW-së për projekte të tilla, si sistemi elektroenergetik, sistemi i ujësjellës-kanalizimeve apo edhe trajtimi i mbetjeve të ngurta, pjesë e të cilit është edhe projektligji që po diskutojmë dhe do të votojmë sot. Sigurisht, dua të them dy fjalë për qëndrimin që po mban opozita, jo se dua t'ju bëj moral se si do të votoni, kjo është e drejta juaj, por kam vënë re kohët e fundit se po prishet një traditë e mirë. Pavarësisht se kush ka qenë në opozitë, marrëveshjet ndërkombëtare, dhe në mënyrë të veçantë marrëveshjet me KfW-në, kanë qenë të votuara nga të gjithë. Kjo ndoshta falë edhe një botëkuptimi që ishte krijuar ndaj mosbesimit për njëri-tjetrin, por besimit ndaj institucioneve ndërkombëtare, duke qenë të tilla që shqyrtojnë, jo vetëm qëllimin për të cilin merren këto para, por edhe procedurat në bazë të të cilave akordohen këto para. Më vjen keq, pikërisht se ky besim që krijuam traditë në këtë parlament po prishet. Sipas meje po prishet, sepse po krijohet bindja që, po u votuan marrëveshje, qofshin edhe ndërkombëtare, sipas propozimeve të mazhorancës, konsiderohemi bashkëpunëtorë të saj. Mos qoftë kjo, por më vjen keq që kjo ndodh për projekte të tilla të rëndësishme, si ky që po flasim. Vërtet po marrim 50 milionë euro kredi, por kjo është një kredi krejtësisht e butë, një kredi me interesa pothuajse zero ose minimaliste, për shumë vjet pa pagesë principali. Kjo kredi është nga ato burime financimesh (më duhet t'ia them edhe një kolegu që tha "t'i gjejmë në tregun e brendshëm") që është e pamundur t'i gjejmë në tregun e brendshëm, për më tepër kur shkojnë për një sektor të tillë, siç është ai i trajtimit të mbetjeve. Po, është e vërtetë që për mbetjet kemi diskutuar shumë, kemi debatuar shumë.

Unë nuk jam specialist i kësaj fushe, por që nga prezenca ime në komisionin hetimor që u ngrit për mbetjet, por edhe për shkak të rolit që kam në Komisionin e Veprimtarive Prodhuese, Tregtisë dhe Mjedisit, kam filluar të kuptoj diçka, se çfarë ndodh dhe më vjen keq për një kakofoni, për një zhurmë që bëhet duke indoktrinuar mendjen e qytetarëve në elemente që kanë të bëjnë me korrupsionin. Aty mund të ketë pasur korrupsion, por këto janë çështje që po i heton drejtësia, ajo drejtësi e re të cilën ne e kemi ndërtuar, por unë nuk dua ta trajtoj çështjen në këtë aspekt. Më lejon të bëj disa sqarime për qytetarët, të paktën për aq sa di unë në këtë fushë. Trajtimet e mbetjeve që ne prodhojmë të gjithë bashkë si qytetarë, kanë zgjidhje të ndryshme në varësi të zonave, në varësi të problematikave që kemi dhe nuk ka një recetë të mirëpërcaktuar nëse është më i mirë landfillimi i tyre, është më i mirë incenerimi apo është më e mirë një zgjedhje tjetër. Pikërisht, për këtë arsye bëhen studimet e fizibilitetit. Besoj se ky projekt që paraqesim sot, ka një studim fizibiliteti të mirëpërcaktuar dhe të qartë, sepse në disa zona mendon të bëjë landfillim, në disa zona mendon të bëjë trajtim paraprak të mbetjeve, kurse në disa zona të tjera duhet të shtojë disa impiante, të cilat kanë të bëjnë me ndarjen e mbetjeve. Pra, çfarëdo që të ndodhë, ka mbetje që riciklohen. Besoj se, edhe në përputhje me atë strategji që është aprovuar këtu në vitet 2012 - 2013, e cila u përmend, kjo gjë ka qenë pjesë dhe është duke bërë. Në të gjitha impiantet e trajtimit të mbetjeve bëhet ndarja e tyre, bëhet edhe riciklimi i

tyre, por pikërisht këtu ne të gjithë bashkë, se nuk e dëgjova nga asnjë prej kolegëve, qoftë të mazhorancës, qoftë të opozitës, duhet të përmendim nevojën e transmetimit të një kulture të caktuar te qytetarët tanë, sepse ulja e kostove të këtyre mbetjeve që ne vetë krijojmë, fillon pikërisht nga ne, nga qytetarët e këtij vendi, nga ndarja që ne mund t'u bëjmë që në burim mbetjeve. Kemi provuar të bëjmë ndarje në burim, kemi provuar të bëjmë kazanë me ngjyra të ndryshme apo makina me ngjyra të ndryshme, por këto nuk kanë funksionuar. Megjithatë, ky projekt që ne sjellim sot, çon ujë pikërisht në filozofinë e edukimit tonë, të qytetarëve tanë, që të tentojmë të bëjmë ndarje, të paktën me dy lloj koshash, pra në një kosh të kemi mbetje të riciklueshme dhe në një kosh të kemi mbetje që nuk riciklohen. Më lejoni të them se nga të gjitha mbetjet që nuk riciklohen, një pjesë e tyre do të shkojnë në landfill dhe një pjesë tjetër do të shkojë në incenerim. Incenerimi nuk është qëllim në vetvete. Incenerimi është për të ulur sasinë e tokës që t'i vë në dispozicion për të depozituar këto mbetje. Landfilli ka problematikat e veta, sepse prodhon ujëra nëntokësore, të cilat duhen trajtuar, prodhon gazra, të cilat t'i i ke jashtë kontrollit, ndërsa incenerimi ka probleme të tjera, prodhon hir, prodhon ndotje, ka kosto të tjera. Pra, të gjitha zgjidhjet kanë problematikat e tyre. Një gjë ngelet e qartë dhe e panegociueshme: sa më të edukuar të jemi në raport me mbetjet që prodhojmë, sa më miqësorë të jemi me ambientin tonë, aty ku jetojmë, aq më të mira dhe më të lehta do t'i kemi zgjidhjet për këto probleme, të cilat nuk janë të sotmet dhe nuk kanë për të përfunduar ndonjëherë, për sa kohë ne do të vazhdojmë të prodhojmë mbetje. Dikush nga kolegët tha se sot ndotja e ajrit është më e madhe apo pasiguria ushqimore është rritur.

Nuk e di se ku jeton ky koleg, por, meqenëse vjen nga një qark ku tashmë është ndërtuar një qendër e përpunimit e trajtimit të mbetjeve, edhe sepse inceneratori nuk funksionon atje, në atë qytet nuk është më ajo gropa e madhe ku digjeshin tonelata dhe tonelata të tëra mbetjesh, duke prodhuar jo thjesht re tymi, që shkonin në mushkëritë e të gjithë banorëve të atij qyteti dhe më gjerë, por nuk prodhon më as mbetje nëntokësore ujërash, të cilat ndotnin të gjitha tokat rreth e rrotull saj. Sa për sigurinë ushqimore, besoj se (e kemi thënë, e kemi trajtuar, e kemi bërë) të gjithë ne duhet të jemi të vëmendshëm për të krijuar një besim më të madh te produktet "Made in Albania", te produktet tona. Por nëse ne të parët do të flasim keq dhe kundër prodhuesve tanë lokalë, duke filluar që nga prodhimet bujqësore, ata që punojnë gjithë ditën tokën për të arritur këto rezultate, sigurisht që nuk transmetojmë një mesazh të mirë. Shqipëria ka përparuar, ka ecur, nuk ka më atë ajër të ndotur, nuk ka më atë territor të ndotur, nuk i ka më ato prodhime të pasigurta, siç i ka pasur ndër vite, por sigurisht që Shqipëria ka akoma problematika, me të cilat duhet të ndeshet, duhet të ballafaqohet, me të cilat po ndeshet dhe po ballafaqohet dhe pjesë e saj është edhe ky projekt, që na paraqitet sot, i KfW-së me qeverinë shqiptare për të adresuar një shumë të tillë parash me kredi të butë për të mbyllur disa hallka dhe zinxhirë të atij sektori, të cilët janë përshkruar edhe në strategjinë që ju përmendët pak më parë.

Kështu që, për të mos e zgjatur, unë besoj se është një marrëveshje që duhet votuar. Sigurisht, ne të mazhorancës do ta votojmë, sepse jemi në mazhorancë për të vazhduar të bëjmë punët tona, për të vazhduar të mendojmë për zgjidhjen e problematikave dhe halleve të qytetarëve, të cilat kanë të bëjnë edhe me mbetjet. Në fund të fjalës sime dua të theksoj edhe një herë tjetër se edukimi dhe përcimi i një kulture të caktuar në raport me mbetjet që secili prej nesh prodhon në familjen e tij dhe mënyrën si i trajtojmë ato është fillesa dhe gjeneza e uljes së të gjitha kostove të këtij procesi. Faleminderit!